

Evropský justiční prostor

(v civilních
otázkách)

Osnova přednášky

1. Vymezení evropského justičního prostoru a jeho význam
2. Vývoj v oblasti evropského justičního prostoru
3. Prameny evropského justičního prostoru
4. Jednotná interpretace
5. Současný stav EJP – přehled platných norem
6. Budoucnost EJP

Vymezení EJP a jeho význam

- jednotný vnitřní trh v rámci EU
- 4 základní svobody:
 - volný pohyb zboží
 - volný pohyb služeb
 - volný pohyb osob
 - volný pohyb kapitálu
- > rozpor mezi charakterem jednotného vnitřního trhu a právní realitou

Vymezení EJP a jeho význam

- jednotný přístup k soudům (vyloučení konfliktu pravomocí)
- jednotné nakládání s právem (unifikace kolizních norem)
- jednotné nakládání s rozhodnutími a veřejnými listinami (hladké uznání a výkon)
- právní pomoc

EJP =

- souhrn právních norem – součást:
 - práva ES
 - mezinárodních smluv uzavřených mezi členskými státy ES
 - vnitrostátního práva jako důsledek provedení práva ES

Vývoj v oblasti EJP

1. Článek 220(293) SES
2. Bruselská úmluva
3. Římská úmluva
4. Luganská úmluva
5. Maastrichtská smlouva
6. Amsterdamská smlouva

Článek 220(293) SES

„Členské státy zahájí mezi sebou v případě potřeby jednání s cílem zajistit ve prospěch svých státních příslušníků zjednodušení formalit, jimž podléhá vzájemné uznávání a výkon soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů.“

- počátek spolupráce mezi členskými státy v oblasti EJP

Bruselská úmluva

= Úmluva o příslušnosti soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních

- 27.9.1968
- mezinárodní pravomoc
- uznání a výkon rozhodnutí
- transformována do nařízení

Římská úmluva

= Úmluva o právu rozhodném pro závazky ze smluv

- 1980
- kolizní normy pro závazkové vztahy

Luganská úmluva

= Úmluva o příslušnosti soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních

- 1988
- paralelní k Bruselské úmluvě

Maastrichtská smlouva

- vytvoření EU
- 3 pilíře
 - 1. pilíř = Evropská společenství (EHS, ESUO, EURATOM)
 - 2. pilíř = společná zahraniční a bezpečnostní politika
 - 3. pilíř = spolupráce v oblasti vnitřních věcí a justice

Amsterdamská smlouva

- prostor svobody, bezpečnosti a práva
- soukromoprávní složka = spolupráce v oblasti přistěhovalectví, azylu, víz a civilního soudnictví -> přechod do 1. pilíře
- veřejnoprávní = spolupráce v policejní oblasti a soudní spolupráce v trestních věcech -> zůstává ve 3. pilíři

Prameny EJP

1. primární právo
2. sekundární právo
3. tzv. subsidiární mezinárodní smlouvy

Primární právo

- Smlouva o založení ES (hlava IV)
- článek 65
 - odst. 1 – procesní instituty (doručování, důkazy, uznání a výkon)
 - odst. 2 – kolizní normy, normy o mezinárodní pravomoci
 - odst. 3 – odstraňování překážek občanského soudního řízení a podpora slučitelnosti úprav občanského soudního řízení

Sekundární právo

- právní předpisy, které vydávají orgány ES
 - nařízení
 - směrnice
 - rozhodnutí
 - doporučení a stanoviska

Subsidiární smlouvy

- mezinárodní smlouva uzavřená mezi členskými státy ES
- Bruselská úmluva, Římská úmluva

Jednotná interpretace pramenů EJP

- nutnost jednotné interpretace
- jednotný výklad
 - z hlediska obsahu -> autonomní výklad
 - z hlediska subjektu -> Soudní dvůr ES = ESD
- prejudiciální řízení = řízení o předběžné otázce

Prejudicální řízení

- specifický institut práva ES
- zajistit jednotný a správný výklad práva ES před národními soudy
- spolupráce mezi národními soudy a ESD
- obecná úprava – článek 234 SES -> pro oblast EJP – článek 68

Prejudiciální řízení

- kdo může vznést dotaz?
 - > soud členského státu, jehož rozhodnutí již nemůže být napadeno opravnými prostředky podle vnitrostátního práva
- na co se může ptát?
 - > výklad hlavy IV SES, výklad aktů sekundárního práva nebo jejich platnost

Pojem soudu

- vznik podle práva
- trvalá povaha
- rozhodování sporů podle práva
- členové ustavováni státním orgánem (vazba na stát)
- nezávislost

Přehled platných předpisů v oblasti EJP

(1)

1. Úmluva o právu rozhodném pro závazkové vztahy (Římská úmluva)
2. Nařízení Rady (ES) č. 44/2001, o příslušnosti soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních (Brusel I)
3. Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003, o příslušnosti soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a rodičovské zodpovědnosti (Brusel II)

Přehled platných předpisů v oblasti EJP (2)

- Nařízení Rady (ES) č. 805/2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky
- Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, o úpadkovém řízení
- Nařízení Rady (ES) č. 1348/2000, o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech

Přehled platných předpisů v oblasti EJP (3)

- Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001, o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech
- Rozhodnutí Rady 2001/470/ES, o vytvoření Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci

Budoucnost EJP

- transformace Římské úmluvy do nařízení (Řím I) – návrh
- návrh nařízení o právu rozhodném pro mimosmluvní závazky (Řím II)
- úprava v oblasti rodinného práva
- evropský platební rozkaz
- evropské řízení o drobných pohledávkách